

Moms Energi Lønsum

– en lærebog om afgifter

Erik Dekov
John Engsig

Opdateret af Mette Juul & Lars M. Gosvig

Erik Dekov & John Engsig
Opdateret af Mette Juul & Lars M. Gosvig
Moms – Energi – Lønsum
4. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2014

ISBN 978-87-619-3475-8

Omslag: Axel Surland Ljungbyhed
Sats: og tryk: Specialtrykkeriet Viborg

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
1. del – Moms	17
<i>Kapitel 1</i>	
Generelt om moms	19
1.1. Baggrunden for indførelse af moms	19
1.1.1. Den lovtekniske baggrund	19
1.1.1.1. Lovteknisk baggrund her i landet	19
1.1.1.2. Lovteknisk baggrund i EU	20
1.1.2. Den afgiftsmæssige neutralitet	21
1.2. Kort om den historiske baggrund	22
1.2.1. Momsloven 3. juli 1967	22
1.2.2. Udvidet momspligt 1. oktober 1978	23
1.2.3. Implementeringen af EF's Indre Marked 1. januar 1993 ...	23
1.2.4. Den gældende momslov 1. juli 1994	24
1.2.5. Senere lovændringer	25
1.3. Udviklingen i momssatsen	25
1.3.1. Den nationale udvikling	25
1.3.2. Sammenligning med udlandet	26
1.3.3. Reducerede momssatser	26
1.3.4. Fremtidige EU-regler	26
1.4. Momsmyndighedernes struktur	27
1.4.1. Strukturel baggrund	27
1.4.2. Den nuværende struktur	28
1.4.3. Offentliggørelse af afgørelser m.v.	29
1.5. Forholdet til EU-retten	30
1.6. Forholdet mellem momsretten og skatteretten	31
<i>Kapitel 2</i>	
Momsområdet	33
2.1. Det danske momsområde	33
2.2. EU's momsområde	33
2.3. Særlige landeområder	34
<i>Kapitel 3</i>	
Afgiftspligtige personer, registreringspligt m.v.	37
3.1. Kredsen af afgiftspligtige personer	37
3.1.1. Indledning	37
3.1.2. Begrebet afgiftspligtige personer	37

Indholdsfortegnelse

3.1.3. Begrebet selvstændig økonomisk virksomhed	39
3.2. Registreringspligtens omfang	43
3.2.1. Almindelig registreringspligt	43
3.2.2. Fritagelser for registreringspligt	44
3.2.3. Frivillig registrering vedrørende fast ejendom m.v.	45

Kapitel 4

Afgiftspligtige leverancer af varer og ydelser.	47
4.1. Indledning	47
4.2. Begrebet varer og ydelser generelt	47
4.3. Afgiftspligtige transaktioner	49
4.3.1. Leverancer mod betaling	49
4.3.2. Særregel ved virksomhedsoverdragelse	51
4.3.3. Udtagning til uvedkommende formål	53
4.3.4. Byggeri	55
4.4. Afgiftsfritagelser	57
4.4.1. Sundhedspleje m.v.	58
4.4.2. Social forsorg og bistand	61
4.4.3. Undervisning	62
4.4.4. Foreningers leverancer til medlemmer	65
4.4.5. Sport	66
4.4.6. Kulturelle aktiviteter	67
4.4.7. Kunstnerisk virksomhed	68
4.4.8. Udlejning af fast ejendom	69
4.4.8.1. Udlejning og bortforpagtning	69
4.4.8.2. Administration af fast ejendom	74
4.4.8.3. Korttidsudlejning af værelser	74
4.4.8.4. Udlejning af camping-, parkerings- og reklameplads m.v.	75
4.4.9. Levering af fast ejendom	76
4.4.10. Forsikringsvirksomhed m.v.	77
4.4.11. Finansielle aktiviteter	78
4.4.12. Lotterier m.v. samt spil om penge	80
4.4.13. Post Danmark's tjenesteydelser	80
4.4.14. Frimærker m.v.	81
4.4.15. Personbefordring	81
4.4.16. Rejsebureauvirksomhed	82
4.4.17. Bedemandsvirksomhed m.v.	83
4.4.18. Velgørende arrangementer m.v.	83
4.4.19. Genbrugsbutikker	84
4.4.20. Ydelser til afgiftsfritagne medlemmers virksomhed	84

4.4.21. Investeringsguld.....	84
4.4.22. Almene foreninger.....	85

Kapitel 5

Udgående afgift (salgsmoms)	86
5.1. Indledning	86
5.2. Afgiftspligtens indtræden.....	87
5.2.1. Leveringstidspunktet.....	87
5.2.2. Betalingstidspunktet	88
5.3. Dokumentationskrav m.v.	90
5.4. Afgiftsgrundlaget.....	91
5.4.1. Leverancer mod betaling i penge	92
5.4.1.1. Udlæg	93
5.4.1.2. Tilskud, indskud, lån m.v.....	94
5.4.1.3. Rabatordninger	96
5.4.1.4. Renter og finansieringstillæg	97
5.4.2. Byttehandel	98
5.4.3. Anvendelse til ikke-fradragsberettiget formål.....	99
5.4.4. Byggevirkksomhed	100
5.4.5. Interessefællesskab.....	101
5.4.6. Reduceret afgiftsgrundlag ved brugte varer m.v.	102
5.4.6.1. Almindelige regler om brugtmoms	103
5.4.6.2. Kunstneres salg af egne værker.....	105
5.4.6.3. Salg af brugte motorkøretøjer	106
5.4.7. Momsfri omsætning	107
5.5. Regulering af den afgiftspligtige omsætning.....	109
5.5.1. Rabatter, prisafslag m.v.	109
5.5.2. Returvarer m.v.	110
5.5.3. Tab på debitorer.....	111

Kapitel 6

Indgående afgift (købsmoms)	115
6.1. Indledning	115
6.2. Fradragsrettens omfang (generelt)	116
6.2.1. Fuld fradragsret	116
6.2.2. Delvis fradragsret.....	118
6.2.2.1. Blandet erhvervsmæssig anvendelse.....	118
6.2.2.2. Delvis privat anvendelse m.v.	120
6.2.3. Ingen fradragsret	121
6.3. Fradragsretten på udvalgte områder	122
6.3.1. Fast ejendom	122
6.3.1.1. Ejendomme med udelukkende momspligtig anvendelse	122

Indholdsfortegnelse

6.3.1.2. Ejendomme med blandet anvendelse	123
6.3.1.3. Bolig m.v. for indehaver og personale	124
6.3.2. Motorkøretøjer	125
6.3.2.1. Fuld fradragsret	125
6.3.2.2. Blandet benyttede køretøjer	127
6.3.2.3. Anskaffelse og drift af personmotorkøretøjer	128
6.3.3. Personaleomkostninger	129
6.3.4. Kundeomkostninger m.v.	132
6.3.5. Revisor- og advokatomkostninger m.v.	134
6.3.6. Skader og erstatninger	138
6.4. Periodemæssig afgrænsning	139
6.5. Dokumentationskrav m.v.	140
6.6. Efterregulering af afgiftsfradrag	141
6.6.1. Kreditnotaer m.v.	141
6.6.2. Investeringsgoder	142
6.6.2.1. Begrebet investeringsgoder	142
6.6.2.2. I hvilke tilfælde udløses regulering	143
6.6.2.3. Overtagelse af reguleringsforpligtelsen	145
6.6.2.4. Opgørelse af reguleringen	145

Kapitel 7

EU-handel	148
7.1. Indledning	148
7.2. Køb af varer (EU-erhvervelser)	149
7.2.1. Generelt	149
7.2.2. Omvendt momspligt for varer	149
7.3. Salg af varer (EU-leverancer)	152
7.3.1. Levering af varer uden salgsmoms (nul-sats)	152
7.3.2. Fjernsalg af varer	155
7.3.3. Trekantshandel med varer i EU	156
7.3.4. Kædehandel med varer	157
7.3.5. Særlige kontrolkrav ved salg af varer	157
7.3.6. Intrastat-systemet for varer	158
7.3.7. Listesystemet (VIES)	159
7.4. Køb af ydelser	159
7.4.1. Generelt	159
7.4.2. Omvendt momspligt for ydelser	161
7.5. Hovedreglerne og særregel for ydelser	162
7.5.1. Hovedregel 1 om ydelser til afgiftspligtige personer, jf. ML § 16, stk. 1	162
7.5.2. Hovedregel 2 om ydelser til ikke-afgiftspligtige personer, jf. ML § 16, stk. 4	162
7.5.3. Særregel om visse ydelser til såvel afgiftspligtige som ikke-	

afgiftspligtige personer	163
7.5.4. Ydelser vedr. installation og montering af varer	165
7.5.5. Busmoms	166
7.6. Salg af ydelser	166
7.6.1. Hovedregler og særregel	166
7.6.2. Særlige kontrolkrav ved salg af ydelser	167
7.6.3. Listesystemet (VIES) for ydelser	167
7.6.4. Afstemning	167
7.6.5. Debitorkartotek	168
7.7. Godtgørelse af moms inden for EU	168
7.7.1. Generelle regler	168
7.7.2. Særlige regler om momsgodtgørelse til diplomater m.v. ...	170
7.7.3. Afvisning af skattefradrag	170

Kapitel 8

Import og eksport vedrørende tredjelande	171
8.1. Indledning	171
8.2. Import af varer fra tredjelande	171
8.3. Eksport af varer til tredjelande	174
8.3.1. Generelt	174
8.3.2. Varesalg til turister i tredjelande	175
8.3.3. Arbejdsydelser på varer, der eksporteres	175
8.4. Køb af ydelser fra tredjelande	175
8.4.1. Hovedregel 1 om ydelser til afgiftspligtige personer, jf. ML § 16, stk. 1	177
8.4.2. Hovedregel 2 om ydelser til ikke-afgiftspligtige personer, jf. ML § 16, stk. 4	177
8.4.3. Særregel 1 om visse ydelser til såvel afgiftspligtige som ikke- afgiftspligtige personer	178
8.4.4. Særregel 2 om visse ydelser omfattet af udnyttelseskriteriet	180
8.5. Eksport af ydelser til tredjelande	182
8.6. Andre momsfri transaktioner	183
8.7. Godtgørelse af moms vedrørende tredjelande	185
8.7.1. Generelle regler	185

Kapitel 9

Afregning m.v. af afgiften	187
9.1. Indledning	187
9.2. Afgiftsperioder m.v.	187
9.2.1. Månedperioder	187
9.2.2. Kvartalsperioder	188
9.2.3. Halvårsperioder	188

Indholdsfortegnelse

9.2.4. Nyregistrerede virksomheder	188
9.2.5. Ændring af afgiftsperiode	188
9.2.6. Ændringer pr. 1. januar 2013	189
9.2.7. Lejlighedsvis registrering m.v.	190
9.2.8. Forkortet afgiftsperiode som kreditbegrænsning	190
9.3. Overskydende afgift	191
9.4. Opkrævning og inddrivelse	192
9.4.1. Manglende angivelse	192
9.4.2. Manglende betaling	192
9.4.3. Sikkerhedsstillelse	193
9.4.4. Udelukkelse fra registrering	194
9.4.5. Hæftelse	195
9.4.6. Eftergivelse og henstand	195

Kapitel 10

Kontrol- og klagesystemet, sanktioner m.v.	197
10.1. Kontrolregler m.v.	197
10.1.1. Kontrolarbejdet i den enkelte virksomhed	197
10.1.2. Oplysninger fra handelsforbindelser m.v.	198
10.1.3. Dagbøder	199
10.1.4. Oplysninger fra offentlige myndigheder	199
10.1.5. Opsætning af skilte	199
10.2. Sagsbehandling	200
10.2.1. Bindende svar	200
10.2.2. Fristregler for ændringer	201
10.2.2.1. Ordinære ændringsfrister	201
10.2.2.2. Ekstraordinære ændringsfrister	202
10.2.2.3. Forældelse efter de almindelige forældelsesregler	203
10.2.3. Skønsmæssige ansættelser	203
10.3. Klagesystemet m.v.	204
10.3.1. Klagesagers behandling	204
10.3.2. Domstolsprøvelse	205
10.3.3. Betalingshenstand ved klagesager	205
10.4. Straffebestemmelser	205
10.4.1. Det strafbare gerningsindhold	206
10.4.2. Tilregnelsen	206
10.4.3. Strafudmålingen	207
10.4.4. Administrative bøder	209
10.4.5. Forsvarerbistand	209

Kapitel 11

Momslovens synergieffekt	210
---	------------

2. del	211
Godtgørelse af energiafgifter m.v. og CO2-afgift	211
<i>Kapitel 12</i>	
Generelt om energiafgifterne m.v.	213
12.1. Kort om den historiske baggrund	213
12.2. Den lovtekniske baggrund	213
12.2.1. Lovteknisk baggrund her i landet	214
12.2.2. Lovteknisk baggrund i EU	214
12.3. Registrering	216
12.4. Tilbagebetaling af energiafgifterne m.v.	217
12.5. Administration, kontrol- og klagesystemet, sanktioner m.v.	217
12.6. Økonomisk betydning	217
<i>Kapitel 13</i>	
Afgiften af mineralolieprodukter m.v.	218
13.1. Kort om den historiske baggrund	218
13.2. Afgiftspligt og afgiftssatser	218
13.3. Registreringspligtige virksomheder og afregning af afgiften m.v.	220
<i>Kapitel 14</i>	
Afgiften af elektricitet.	221
14.1. Kort om den historiske baggrund	221
14.2. Afgiftspligt og afgiftssatser	221
14.3. Registreringspligtige virksomheder og afregning af afgiften m.v.	222
<i>Kapitel 15</i>	
Afgiften af naturgas og bygas	224
15.1. Kort om den historiske baggrund	224
15.2. Afgiftspligt og afgiftssatser	224
15.3. Registreringspligtige virksomheder og afregning af afgiften m.v.	225
<i>Kapitel 16</i>	
Afgiften af kul og koks m.v.	226
16.1. Kort om den historiske baggrund	226
16.2. Afgiftspligt og afgiftssatser	226
16.3. Registreringspligtige virksomheder og afregning af afgiften m.v.	227
<i>Kapitel 17</i>	

Indholdsfortegnelse

Afgiften af ledningsført vand	229
17.1. Kort om den historiske baggrund	229
17.2. Afgiftspligt og afgiftssats	229
17.3. Registreringspligtige virksomheder og afregning af afgiften m.v.	229

Kapitel 18

Afgiften af kuldioxid (CO₂-afgiften)	231
18.1. Kort om den historiske baggrund	231
18.2. Afgiftspligt og afgiftssatser	231
18.3. Registreringspligtige virksomheder og afregning af afgiften m.v.	233

Kapitel 19

Reglerne for tilbagebetaling af energifgifter og vandafgift	234
19.1. Generelle regler for tilbagebetaling af afgifterne	234
19.1.1. Hovedreglen om tilbagebetaling af afgifter	234
19.1.2. Energifgifter for visse mineralogiske processer m.v.	236
19.1.3. Andet energiforbrug – nedsat tilbagebetaling fra 2013-2015	236
19.2. Undtagelser fra hovedreglen.	237
19.2.1. Ingen tilbagebetaling	237
19.2.2. Særregler om tilbagebetaling	238
19.3. Afgift af overskudsvarme	240
19.4. Dokumentationskrav	241
19.4.1. Krav vedrørende købsbilag	241
19.4.2. Fordeling af energiforbrug, herunder målerkrav	241
19.5. Regnskabskrav	243
19.6. Opgørelse af tilbagebetalingen	243
19.7. Fremskyndet tilbagebetaling	245

Kapitel 20

Reglerne for tilbagebetaling og tilskud vedr. CO₂-afgift	246
20.1. Generelt om tilbagebetaling og tilskud vedr. CO ₂ -afgift	246
20.2. Tilbagebetaling af CO ₂ -afgift	247
20.2.1. Rumvarme og varmt brugsvand m.v. – ingen tilbagebetaling	247
20.2.2. Let proces – ingen tilbagebetaling	247
20.2.3. Tung proces – delvis tilbagebetaling af energispareafgiften.	248
20.2.4. Visse aktiviteter efter CO ₂ -kvoteloven – fuld eller delvis tilbagebetaling og bundfradrag, bortset fra energispareafgiften.	249
20.2.4.1. Generelt om CO ₂ -kvoteloven	249

20.2.4.2.	Kvotefattede virksomheder – fuld tilbagebetaling	
	249	
20.2.4.3.	Ikke-kvotefattede virksomheder – fuld tilbagebetaling af kvotefattet fjernvarme . . .	250
20.2.4.4.	Ikke-kvotefattede virksomheder – bundfradrag i afgiften til tung proces	250
20.3.	Tilskud til CO ₂ -afgift i visse virksomheder med stort energiforbrug	251
20.3.1.	Procesaftaler	251
20.3.2.	Promsaftaler	252
20.3.2.1.	Generelt om promsaftaler	252
20.3.2.2.	Om promskriteriet	253
20.4.	Rumvarmeaftaler	254
<i>Kapitel 21</i>		
	Synergieffekten mellem lovene om energiafgifter og moms	255
3. del		257
Lønsumsafgift		257
<i>Kapitel 22</i>		
	Generelt om lønsumsafgiften	259
22.1.	Baggrunden for indførelse af lønsumsafgift	259
22.2.	Kort om den historiske baggrund	260
22.3.	Forholdet til EU-retten	260
22.4.	Den økonomiske betydning	260
<i>Kapitel 23</i>		
	Afgiftspligt	261
23.1.	Momsfri varer og ydelser	261
23.2.	Anden økonomisk virksomhed	262
23.3.	Avissalg	263
23.4.	Undtagelser fra lønsumsafgiftspligten	263
23.4.1.	Undtagelser uden for lovens anvendelsesområde	263
23.4.2.	Undtagelser efter § 1, stk. 2	264
23.4.3.	Undtagelser efter § 1, stk. 3	264
23.4.4.	Andre undtagelser	264
23.5.	Lovens geografiske område	264
<i>Kapitel 24</i>		
	Registreringspligtens omfang	265
24.1.	Registreringspligtige virksomheder	265
24.2.	Fritagelser fra registrering	266
24.3.	Registreringen	266

Indholdsfortegnelse

24.3.1. Almindelig registrering	267
24.3.2. Delregistrering	268
24.3.3. Fællesregistrering	268
<i>Kapitel 25</i>	
Afgiftsgrundlag og afgiftssats	269
25.1. De 4 afgiftsmetoder	269
25.2. Metode 1	269
25.3. Metode 2	270
25.4. Metode 3	272
25.5. Metode 4, standardsats +/- virksomhedens over- eller underskud	273
25.6. Sektorregnskabet	274
25.6.1. Indledning	274
25.6.2. Metode 1 og 2	274
25.6.3. Metode 4	275
25.6.4. Metode 1, 2 og 4	276
25.6.5. Vurderingsgrundlaget for skøn	276
25.6.6. Gældende praksis for sektorisk opdeling	276
<i>Kapitel 26</i>	
Opgørelse af den afgiftspligtige lønsum	277
<i>Kapitel 27</i>	
Afregning m.v. af lønsumsafgiften	280
27.1. Metode 1 og Metode 3, avissalg	280
27.2. Metode 2	280
27.3. Metode 4, standardsats +/- virksomhedens over- eller underskud	281
27.3.1. Indledning	281
27.3.2. Den kvartalsvise acontoopgørelse	281
27.3.3. Årsopgørelse og regulering	281
27.3.3.1. Personligt ejede virksomheder, herunder interessentskaber	282
27.3.3.2. Ikke-personligt ejede virksomheder	282
<i>Kapitel 28</i>	
Regnskabsbestemmelser	284
<i>Kapitel 29</i>	
Administration, kontrol- og klagesystemet, sanktioner m.v.	285
<i>Kapitel 30</i>	
Synergieffekten vedrørende lønsumsafgift	286
Litteraturoversigt	287
Stikordsregister	288